

Nr 158.

Av herr **Wiklund** i Stockholm m. fl., om ökade anslag till skyddskonsulentorganisationen.

Vid 1949 års riksdag behandlades tvenne motioner (I: 33 och II: 61) angående effektivisering av den fria kriminalvården genom förstärkning av skyddskonsulentorganisationen i enlighet med fångvårdsstyrelsens utredning angående skyddsarbetets organisation m. m. (SOU 1949: 6). Ett viktigt formellt hinder för denna effektivisering förelåg vid tidpunkten för dessa motioners behandling, nämligen att fångvårdsstyrelsens utredning då ännu var föremål för remissbehandling. Under hänvisning till detta förhållande och till att konsulentorganisationens förstärkning sannolikt skulle kunna begränsas i förhållande till fångvårdsstyrelsens förslag, om de frivilliga insatserna i övervaknings- och tillsynsarbetet kunde vidgas och effektiviseras — bl. a. borde frågan om förbättrade övervakararvoden uppmärksammas — hemställde statsutskottet om avslag på motionerna (statsutskottets utlåtande nr 2), vilket även blev riksdagens beslut. Utskottet ville dock starkt understryka departementschefens uttalande att frågan om en förbättring av den fria kriminalvården framstår såsom en av de viktigaste angelägenheterna på kriminalpolitikens område. Utskottet förutsatte också, att den ytterligare beredning av fångvårdsstyrelsens förslag, som utskottet fann erforderlig, skyndsamt komme till stånd, så att ett på grundval härav utarbetat förslag snarast kunde föreläggas riksdagen.

I enlighet med vad som uttalats i statsutskottets av riksdagen sålunda godkända utlåtande erhöll fångvårdsstyrelsen därefter i uppdrag att utarbeta en plan till en mera begränsad utvidgning av skyddskonsulentorganisationen. Härvid borde även frågan om en höjning av övervakares och tillsynsmäns arvoden upptagas till övervägande. Enligt fångvårdsstyrelsens på grund av detta uppdrag den 26 september 1949 avgivna alternativa förslag till utökad skyddskonsulentorganisation m. m. skulle denna organisation utökas med personal i enlighet med följande uppställning å s. 2, där jämförelse även göres med nuvarande personaluppsättning och personalförstärkningen enligt ämbetsverkets ursprungliga förslag.

Av denna sammanställning framgår, att fångvårdsstyrelsen företagit en betydande nedskärning av skyddsverksamhetens tidigare föreslagna personalorganisation. Styrelsen har samtidigt i enlighet med riksdagens uttalade önskan utarbetat förslag till effektivisering av skyddsverksamheten genom frivilliga funktionärer.

	Nu	Enligt fångvårdsstyrelsens			
		ursprungliga förslag		alternativa förslag	
		Antal	Antal	Ökning	Antal
Skyddskonsulenter i Ce 27	—	6	6	—	—
„ i Ce 26	—	—	—	2	2
„ i Ce 24	12	23	11	16	4
„ deltidisarvode	1	2	1	1	—
Skyddsassistenter i Ce 20	6	22	16	16	10
Summa	19	53	34	35	16
Biträden i Ce 11	—	14	14	6	6
„ i Ce 8	—	19	19	14	14
Summa	—	33	33	20	20

Ehuru riksdagen förra året uttryckligen förutsatte att den snarast skulle få sig förelagt förslag till en mera reducerad utvidgning av skyddskonsulentorganisationen och fångvårdsstyrelsen redan tidigt på hösten framlade ett dylikt förslag, synes proposition härom icke komma att framläggas för den nu samlade riksdagen. I statsverkspropositionen föreslås endast, att ett belopp av 70 000 kr. skall anvisas av riksdagen såsom anslagsförstärkning till skyddskonsulentorganisationen att disponeras efter Kungl. Maj:ts närmare bestämmande, vartill kommer en föreslagen höjning av omkostnadsanslaget för denna organisation med 10 000 kr. Dessa belopp torde närmast avse att skapa förutsättning för en provisorisk lättnad i skyddspersonalens arbetsbörda med avseende å skrivgöromål i de mest arbetsbelastade konsulentdistrikten.

Under den tid, som förflutit sedan förra årets riksdag tog ställning till frågan om förstärkning av skyddskonsulentorganisationen, har man endast vunnit ytterligare erfarenhet av att skyddsverksamheten oundgängligen och utan dröjsmål kräver en större fast personalorganisation som kärna för att de frivilliga medarbetarna skola kunna utväljas med erforderlig omsorg och kunna få det stöd och den instruktion, som är nödvändig för att de skola vara i stånd att fullgöra sina uppdrag i enlighet med lagstiftarens intentioner. Talrika exempel på utomordentligt otillfredsställande utförd övervakning och tillsyn föreligga med i en del fall svåra återfall i brott och kostsamma omhändertaganden å fångvårdsanstalt som följd. Till belysning av de avsevärda kostnadsökningar detta förhållande medför kan nämnas, att årskostnaden för en övervakning genom den skyddskonsulentorganisation, fångvårdsstyrelsen ursprungligen föreslog, uppgår till endast 136 kr., medan den årliga kostnaden för en intagen å fångvårdsanstalt beräknas till 4 000 å 5 000 kr. Den bristfälliga skyddsorganisationen håller nu på att äventyra hela den fria kriminalvården och spolia allmänhetens förtroende till dess grundidé, varför snabba åtgärder till denna organisations förbätt-

ring äro erforderliga. Undertecknade dela den uppfattningen, att de frivilliga övervakarna och tillsynsmännen äro av mycket stort värde för skyddsverksamheten och att denna därför till väsentlig del bör bedrivas av sådana funktionärer. Det är emellertid likväl angeläget, att dessa lämnas handledning och sakkunniga råd av härför tillräcklig heltidsanställd personal. Enligt vår mening representerar fångvårdsstyrelsens alternativa förslag till utökad skyddskonsulentorganisation härvid ett minimum. Vi anse därför angeläget, att detta förslag nu antages av riksdagen. Med utgångspunkt från nyssnämnda förslag har fångvårdsstyrelsen i sina anslagsäskanden för budgetåret 1950/51 hemställt, att anslag till skyddskonsulentorganisationen måtte utgå med 386 700 kr. mer än för nu löpande budgetår (s. 68 i statsverkspropositionen: Bil. 4: Andra huvudtiteln), där även återfinnes en specifikation rörande anslagshöjningens disponering. Från nyssnämnda belopp böra dragas 80 000 kr. (70 000 + 10 000) för att erhålla merkostnaden i jämförelse med Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag, d. v. s. 386 700 — 80 000 = = 306 700 kr. Detta belopp anse undertecknade därför nu böra beviljas till skyddskonsulentorganisationen utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

För att kunna höja arvoden å t frivilliga skyddsfunktionärer föreslår Kungl. Maj:t en höjning av vederbörande anslag med sammanlagt 320 000 kr. (275 000 + 45 000). Man kan ifrågasätta, om den relativt obetydliga höjning av dessa arvoden, som därmed möjliggöres, kommer att spela någon nämnvärd roll för att säkerställa en ökad och bättre rekrytering av de frivilliga funktionärerna, särskilt om man tager i betraktande penningvärdets fall under tiden från år 1933, då de nuvarande arvodenas storlek fastställdes. Det statsfinansiella läget torde dock icke medgiva större höjning av dessa arvoden än den nu föreslagna. Enligt vår mening bör därför denna höjning nu godkännas endast såsom ett provisorium. Frågorna om andra grunder för arvodesdifferentieringen och starkare begränsning av antalet övervaknings- resp. tillsynsfall per funktionär än den fångvårdsstyrelsen räknat med synas vid en kommande arvodesjustering böra underkastas förnyat övervägande. Härvid synas särskilt de synpunkter socialstyrelsen och Sveriges skyddsfunktionärers förbund anfört i yttranden över fångvårdsstyrelsens alternativa förslag böra beaktas.

Slutligen vilja vi ifrågasätta om ej anordnande av kortare instruktionskurser för nuvarande och nyförordnade frivilliga övervakare och tillsynsmän i olika delar av landet vore en väl så viktig åtgärd för att effektivisera de frivilliga medarbetarnas insatser som förbättrade arvoden å t dessa. Vi vilja härvidlag hänvisa till vad socialstyrelsen i sitt utlåtande över fångvårdsstyrelsens reducerade förslag anfört: »Socialstyrelsen anser sig också böra erinra om vad styrelsen i sitt utlåtande över fångvårdsstyrelsens tidigare förslag rörande skyddsarbetets organisation anfört om önskvärdheten av kursverksamhet för att meddela viss enklare utbildning å t blivande och

nuvarande frivilliga övervakare och tillsynsmän. Denna utväg för att effektivisera övervaknings- och tillsynsarbetet är relativt litet kostnadskrävande. Det är därför enligt socialstyrelsens mening alldeles speciellt angeläget, att dylik verksamhet igångsättes såsom en av de endast partiella åtgärder för en effektivisering av den öppna kriminalvården, som nu kunna ifrågakomma.» Försök med sådan instruktionsverksamhet t. ex. för frivilliga övervakare inom barna- och ungdomsvården samt alkoholistvården ha visat synnerligen gynnsamma resultat. Vi anse därför, att ett anslag på förslagsvis 15 000 kr. bör anvisas för detta ändamål för budgetåret 1950/51.

Med åberopande av det anförda få undertecknade hemställa,

att riksdagen i syfte att möjliggöra ett genomförande av fångvårdsstyrelsens alternativa förslag till förstärkt skyddskonsulentorganisation ville besluta en höjning av organisationens avlönings- och omkostnadsanslag utöver Kungl. Maj:ts förslag med tillhopa 306 700 kr. samt bevilja ett anslag å 15 000 kr. till anordnande av kortare instruktionskurser för frivilliga övervakare och tillsynsmän inom kriminalvården.

Stockholm den 25 januari 1950.

Daniel Wiklund

i Stockholm.

Filip Kristensson
i Osby.

Brita Elmén.

Sven Antby.

Ruben Swedberg.

Olof Hammar.

Helga Sjöstrand.

Sven Gustafson
i Göteborg.

Margit Vinge.

Ruth Ager.

Ingrid Gärde Widemar.

Yngve Häckner.

Olov Rylander.